

ЦЕНТР ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (м.Львів)

Звіт *за результатами дослідження* *аналізу потреб організацій* *громадянського суспільства* **у Львівській, Луганській, Кіровоградській,** **Хмельницькій та Херсонській областях**

Період реалізації дослідження: 15 січня – 23 лютого 2007 року

Дослідження здійснено Центром політичних досліджень (Львів) у партнерстві з громадською організацією “Східноукраїнський центр громадських ініціатив (Тотальна акція в підтримку прав людини та демократії)” (м.Луганськ), Центром підтримки творчих ініціатив (м.Кіровоград), Херсонським регіональним відділенням Атлантичної ради України (м.Херсон) та Асоціацією «Поділля Перший» (м.Хмельницький) у рамках проекту “Розвиток громадянського суспільства в Україні” Координатора проектів ОБСЄ в Україні за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Данії”

20 лютого 2007

СТРУКТУРА ЗАГАЛЬНОГО ЗВІТУ

Загальна методологія та методика дослідження

Висновки та рекомендації

Додатки

Звіт за результатами дослідження розвитку громадянського суспільства у Львівській області

Звіт за результатами дослідження розвитку громадянського суспільства у Луганській області

Звіт за результатами дослідження розвитку громадянського суспільства у Кіровоградській області

Звіт за результатами дослідження розвитку громадянського суспільства у Херсонській області

Звіт за результатами дослідження розвитку громадянського суспільства у Хмельницькій області

Загальна методологія та методика дослідження

Відповідно до вимог технічного завдання Координатора проектів ОБСЄ в Україні дослідження реалізовувалося за таким планом:

1. ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю¹:

У 5-ти областях проведено по 50 - 55 формалізованих інтерв'ю з такими категоріями респондентів:

А) З представниками влади (обласний рівень та обласний центр, представницькі, виконавчі органи).

Депутати обласної ради

Депутати міської ради

Заступники з гуманітарних питань ОДА та міськвиконкому

Управління внутрішньої політики ОДА

Управління економіки ОДА і міськвиконкому

Управління у справах роботи з молоддю області і міста

Управління юстиції області і міста

Управління праці та соціального захисту

Управління з питань виконання покарань

Управління внутрішніх справ

В) З представниками ЗМІ (обласний міський рівні)

Преса

Радіо, ТБ

Інтернет-видання

С) З представниками фондів, ресурсних центрів, аналітичних центрів, адвокатів.

Д) Зі знаковими особами регіону:

Е) З представниками політичних партій (провладних і опозиційних)

II. ПРОВЕДЕННЯ ФОРМАЛІЗОВАНОГО ГРУПОВОГО ІНТЕРВ'Ю (ФОКУС-ГРУПИ)²

1. фокус-група з представниками ГО (8-12 осіб), галузева репрезентативність

III. МОНІТОРИНГ ПРЕСИ

Контент-аналіз обласної та міської преси на предмет розвитку громадянського суспільства у 2006 році. (3-5 газет+ 2-3 інтернет-видання)

IV. ОПРАЦЮВАННЯ ДАНИХ МІСЬКОГО ТА ОБЛАСНОГО УПРАВЛІНЬ СТАТИСТИКИ.

З'ясування кількості ГО у регіоні, напрямків їхньої діяльності

Визначення аспектів соціально-економічного розвитку регіону

V. ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПОПЕРЕДНІХ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

¹ Анкета для формалізованих інтерв'ю додається.

² Гайд для проведення ФГІ додається

Визначення:

- 1) проблемних питань для певних категорій населення регіону
- 2) ставлення до ГО
- 3) питання прозорості та підзвітності влади
- 4) дотримання прав людини з боку влади, правоохоронних органів

VI. ОПРАЦЮВАННЯ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Вивчення документів обласного та міського рівнів, що стосуються прозорості та підзвітності влади, співпраці між владою та НДО, захисту прав незахищених груп населення (молоді та інвалідів), розвитку громад, дотримання прав людини.

VII. ПІДГОТОВКА ЗВІТУ.

Звіт по кожній з 5-ти областей включає:

1) Аналітичну частину, яка розкриває на основі опрацьованого матеріалу питання, що містяться у технічному завданні конкурсу, а саме:

- визначення існуючих проблем, з якими стикаються цільові групи дослідження (ОГС, влада, ЗМІ, групи населення, які потерпають від браку дотримання своїх прав) на місцевому рівні в кожній з п'яти областей у відповідності до напрямків діяльності проекту: і) прозорість та підзвітність влади; ii) захист прав незахищених груп населення, особливо молоді та інвалідів; та iii) дотримання прав людини в сфері діяльності правоохоронних органів;
- визначення пріоритетів грантової програми в кожному із зазначених напрямків діяльності проекту (прозорість та підзвітність влади; захист прав незахищених груп населення, особливо молоді та інвалідів; дотримання прав людини в сфері діяльності правоохоронних органів), враховуючи особливості кожної області;
- визначення та аналіз існуючого рівня співпраці органів влади та правоохоронних органів з ОГС у кожній з п'яти областей у кожному із зазначених напрямків діяльності проекту (прозорість та підзвітність влади; захист прав незахищених груп населення, особливо молоді та інвалідів; дотримання прав людини в сфері діяльності правоохоронних органів);
- визначення організаційної спроможності та інституційних потреб організацій громадянського суспільства в кожній області з метою їх організаційного зміцнення та розвитку, посилення їх взаємодії з органами влади, ширшої обізнаності щодо механізмів забезпечення прав людини, практики моніторингу та оцінки прозорості та підзвітності діяльності органів влади, підходів в налагодженні співпраці та обміну інформацією з владою (включаючи правоохоронні органи), ЗМІ та громадою.

2) Емпіричні додатки:

- тексти інтерв'ю
- матеріали фокус-груп
- результати контент-аналізу
- статистичні дані
- результати проаналізованих соціологічних опитувань

Реалізація проекту здійснювалася у такій послідовності:

- 1) Підготовка і узгодження із Представником ОБСЄ в Україні проекту дослідження;
- 2) Проведення консультацій та узгодження методологічних, методичних та організаційних аспектів дослідження із партнерами
- 3) Проведення настановчого методологічного семінару з узгодження, корегування та уніфікації дослідницького інструментарію.

- 4) Проведення польової частини дослідження.
- 5) Узагальнення результатів та формулювання висновків і рекомендацій по кожній області.
- 6) Попереднє представлення результатів для Представника ОБСЄ в Україні.
- 7) Підготовка підсумкових висновків та рекомендацій.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

I. Визначення існуючих проблем з якими стикаються цільові групи дослідження (ОГС, влада, ЗМІ, групи населення, які потерпають від браку дотримання своїх прав).

- Громадські організації є маловідомими для загалу.
- Існує недовіра до спроможності ГО фахово, послідовно та ефективно вирішувати справи /власні ініціативи, а не лише критикувати та ініціювати окремі проекти.
- Наявність значної кількості формально зареєстрованих ГО, коротко терміновість діяльності ГО в одному напрямку, часта зміна сфер діяльності.
- Спотворене уявлення про ГО та громадську діяльність, як «грантоїдство». Досить часто «грантоїдами» є фахові організації.
- Участь ГО в політичних проектах, або застосування іміджу ГО для «розкрути» лідера, окремих членів ГО.
- Спостерігається «синдром стомленості» активу громадських організацій.
- Слабка та недосконала нормативно-правова база, що регламентує діяльність громадського сектора.
- Узалежнення частини ГО від влади, або домінуючої політичної сили (в Луганській області Партія регіонів здійснює домінуючий вплив на діяльність основних ГО).

Влада

- Закритість влади щодо громадськості.
- Підозри, що ГО може бути конкурентом влади.
- Прагнення ділити ГО на «добрі» і «погані».
- Недостатня обізнаність влади з принципами, механізмами та конкретною діяльністю ГО.
- Створення владними структурами «власних» ГО, через які намагаються маніпулювати думками людей.
- Непрозорість виділення бюджетних коштів на соціальні програми, у виконанні яких беруть участь ГО.

ЗМІ

- Не бачать в ГО фахового підходу до вирішення громадських питань.
- Не вміють ГО працювати із ЗМІ.
- Відсутність засобів інформації, що висвітлюють діяльність ГО.
- Більшість ЗМІ є приватними, або залежними від влади, внаслідок цього вони не готові розміщати критичні матеріали (в Луганській області основні ЗМІ контролюються Партією регіонів, яка одночасно здійснює і владу в області).

II. Пріоритети грантової програми

Прозорість та підзвітність влади

- На законодавчому рівні слід регламентувати обов'язки органів влади місцевого та регіонального рівнів щодо прозорості та відкритості, залучення громадськості до процесу ініціювання, підготовки та прийняття рішень.
- Існує потреба в створенні інституційного координаційного центру, який би об'єднував ГО міста і одночасно міг надавати допомогу в розвитку ГО в області.
- Створення громадського центру в місті де могли б працювати ГО, які не мають власного приміщення, контактувати. Єдиний центр надавав би можливість організувати

при ньому правові консультаційні пункти, де могли б проходити практику студенти юристи, працювати волонтери.

- Практикувати під час проведення тренінгів та навчальних програм для ГО залучення до участі представників місцевих органів влади.
- Популяризація досвіду ГО, які успішно обстоюють права громади щодо влади серед ГО регіону і країни.
- В умовах формування органів влади різних рівнів на партійній основі, проекти спрямовані на контроль за діяльністю влади, за її виконанням взятих на себе зобов'язань, повинен включати в себе і контроль за виконанням політичними партіями своїх передвиборних програм, в рівній мірі тих партій, які є при владі, як і тих, що є в опозиції.
- Створення постійно діючої виставки послуг, що надають ГО.
- Під час проведення грантової політики, практикувати підтримку спільних, партнерських проектів ГО і місцевої влади. Це має передбачати - надання гранту, за умови участі місцевої влади частиною грошей.
- Заохочення проектів за участю сільських учасників; пошук зацікавлених активістів в селах, створення провідними ГО області сільських відділень, залучення сільських учасників до реалізації проектів.

Захист прав незахищених груп населення, особливо молоді та інвалідів

- Існує потреба в існуванні потужної організації інвалідів, яка б здійснювала координацію дій всіх організацій неповносправних і виступала представником цієї категорії населення.
- Влада трактує звернення організацій неповносправних як такі, що можливо є і суттєвими, але реагує на них вибірково. Тому для ефективного впливу ці організації потребують інструмент - симетричний інститут впливу на владу. Ним може бути інститут регіонального омбудсмена з питань інвалідів.
- Законодавче вирішення питання надання можливості ГО виконувати ті соціальні програми та замовлення держави, які місцева влада виконати не може.
- Вплив депутатів – представників організацій неповносправних є дієвим механізмом. Однак діючий Закон про вибори робить попадання неповносправних/їх представників до представницьких органів доброю волею окремих партій. Тому, слід запропонувати механізм окремого округу, списку для неповносправних.
- Оскільки проблемами інвалідів переважно займаються або інваліди, або їхні рідні та близькі, в той час як існують відчутні проблеми в менеджменті ГО соціального спрямування, необхідно ставити питання про квоту для представників цих об'єднань щодо вступу до ВНЗ з фіксованих спеціальностей (менеджмент організацій, фінанси, тощо). А на першому етапі – проведення Школи з питань менеджменту, фінансів, роботи з громадськістю, ЗМІ для представників організацій неповносправних.
- Існує необхідність в проведенні програм для категорії «соціальних сиріт» - дітей, батьки яких виїхали на заробітки.
- Потребують спеціальної уваги безпритульні діти.
- Слід проводити спеціальні програми для громадськості, які мали би допомагати громаді розуміти особливі потреби та інтересів інвалідів, необхідність їх адаптації. Актуальним завданням є відстоювання інвалідами права на ставлення до себе як до рівних іншим членам суспільства.
- Існує потреба в сприянні артикуляції існуючих проблем інвалідів. Починати виховання толерантності щодо особливих потреб слід зі школи та церкви.
- Програма пристосування медичних установ, навчальних закладів, приміщень служб соціального забезпечення, пенсійних відділів, магазинів, бібліотек тощо для інвалідів (ліфти, пандуси, поручні на сходах тощо).
- Програма з організації соціального супроводу інвалідів під час навчання або на робочому місці.

- Проведення комплексу досліджень та аналізу проблем, потреб молоді та інвалідів, які проживають в малих містах та сільській місцевості.
- Заохочення проєктів, спрямованих на популяризацію здорового способу життя в молодіжному середовищі, боротьбу із тютюнопалінням, наркоманією і пияцтвом.
- Участь в проєктах, програмах по боротьбі з СНІД, допомозі ВІЛ інфікованим до адаптації, співжиття.

Дотримання прав людини в сфері правоохоронних органів

- Потрібні передачі по телебаченню, на радіо які б фахово пояснювали громадянам як себе вести у випадку затримання правоохоронними органами, до яких інституцій можна звертатися.
- Можливо варто запровадити своєрідний телефон довіри/допомоги, куди могли б дзвонити з проханням в наданні правової допомоги.
- Необхідна координація в діях захисних організацій.
- Необхідні програми для працівників правоохоронних органів та місць ув'язнення з розвитку в них засад толерантності, розуміння базових прав громадян.
- Залучення студентів юридичних факультетів університетів та фахових юристів для роботи в консультаційних пунктах та телефонах «довіри» ГО.
- Створення будинків (центрів) реабілітації та підтримки звільнених з місць позбавлення волі, осіб без постійного місця проживання тощо.

III. Визначення та аналіз існуючого рівня співпраці органів влади та правоохоронних органів з ОГС.

Прозорість та підзвітність влади

- Влада і ГО(громадськість) знаходяться в ситуації, коли громадськість повинна впливати на прозорість влади, однак межі впливу, проблематика питань з яких має бути цей вплив, форми та методи дій громадськості, відповідно зворотні дії/ реакції влади – це питання для двох сторін. Як співпраця, так і конфронтація можуть носити показовий характер. Психологічне позиціонування представників третього сектору щодо влади характеризується відокремленістю, тому переважає установка на їх критичне сприйняття.
- Одночасно, чутливість влади щодо голосу громадськості є дуже слабкою. Влада характеризується зверхністю і зневагою, переважно не реагує на їх дії. Одночасно, вона їх побоюється, розуміє, що сьогодні питання відкритості і прозорості влади є актуальним і від нього не можна просто відмахнутися. Простежується тенденція до співпраці із «своїми» організаціями, поділ на добрі і погані. Досить часто отримання фінансової допомоги, грантів на виконання проєктів є недостатньо прозорим.
- Вплив ГО на прозорість та відкритість влади залежить в значній мірі від ваги голосу самих ГО. Влада слухає ті організації, голос яких є потужним і яким не можна знехтувати. Можливість впливу залежить від стану самих організацій, їхнього кадрового потенціалу, досвіду = професіоналізму, вміння доносити свої повідомлення до громадськості. Значна роль їхнього впливу зумовлюється зв'язками із ЗМІ. Існує потреба в об'єднанні діючих ГО в коаліції, або асоціації за профілем, що здатне посилити їхній вплив.
- Співпраця ГО і влади існує, але вона має малий простір і ситуативна, тому її скоріше можна характеризувати як взаємодію, а не співпрацю. Основними формами та методами впливу ГО на органи влади виступають : привернення уваги громадян до неправомірних дій влади (висвітлення і пояснення дій що відбулися, їхніх наслідків для громади). За рахунок першого висвітлення, оприлюднення можна зупинити подібну дію в наступному і не допустити подібних дій; постановка перед владою і громадськістю актуальних питань, окреслення, або започаткування процесу вирішення цих проблем; співпраця із лояльними політиками, які готові співпрацювати з ГО (лобіювання проєктів ГО); участь в діяльності комісій, колегій при відповідних інститутах влади ДПА, МВС, тощо ; громадські слухання,

які можуть бути ініційованими ГО, або коли представники ГО залучаються до їх проведення; подання в суд, до контролюючих органів, до міжнародних інституцій.

- Існує також питання : Чи дійсно ГО хочуть ефективно та систематично впливати на владу? З одного боку, ряд організацій використовували власний тиск на владу в якості інструменту завоювання підтримки виборців (досвід „Самопоміч” у Львові). Тому існує побоювання, що найбільш активні в цьому плані організації можуть виявитись у майбутньому частиною чергового виборчого проекту, або умовою входження в партійні списки лідерів цих ГО.

- Оскільки ГО позиціонують себе як ланка зв'язку між владою та народом, вони покликані виконувати роль фасилітатора (а інколи і посередника) в розв'язанні проблем, що виникають у цих стосунках. Відтак є сенс створити громадську службу примирення, спеціалісти якої займалися б полегшенням переговорів, фасилітували конференції, збори, на яких відбуваються відпрацювання та прийняття складних, вагомих рішень, проводили за потребою процес посередництва тощо.

Захист прав незахищених груп населення, особливо молоді та інвалідів

- Співпраця влади та громадських організацій з цілого ряду напрямків ведеться (встановлення пандусів, з'їздів на тротуарах, тощо). Є позитивні результати такої співпраці. Однак, бюджетного фінансування для вирішення навіть поточних проблем недостатньо, тому доводиться залучати спонсорські та грантові кошти, яких так само не вистачає.

- Присутність в депутатському корпусі місцевих рад.

- Звернення до ЗМІ.

- Лоббінг з допомогою депутатів, як представників організацій неповносправних, так і тих, хто погоджується представляти їх інтереси.

- Управління у справах сім'ї та молоді при обласних адміністраціях в усіх областях практикують надання фінансів для проведення проектів молодіжними організаціями та ГО неповносправних.

Дотримання прав людини в сфері діяльності правоохоронних органів

- Громадські ради при СБУ, МВС, прокуратурі.

- Судові подання на неправомірні дії влади з метою їх оскарження при обов'язковій присутності представників ЗМІ.

- Звернення до депутатів ВР з проханням подання до Кваліфікаційної комісії протестів на неправомірні дії суддів.

- Участь ГО у законотворчій діяльності.

- Звернення громадян до спеціалізованих ГО з метою пошуку допомоги. Ці організації є маловідомими. Інститут омбудсмена, нажаль, не став інститутом який міг би допомагати цій категорії громадян. Дієвим механізмом захисту виступають ЗМІ, які оприлюднюють не лише саму проблему, але і причетних до проблеми посадових осіб. Цього правоохоронні органи не люблять і готові «показово» діяти у відповідності до норм закону.

- Також ефективним механізмом захисту виступають громадські приймальні, які надають правові послуги громадянам. Нажаль їх активність припадає лише на період виборів.

- Залучення молодіжних, спортивних, просвітницьких, мистецьких ГО до роботи з дітьми, підлітками та юнаками, схильними до правопорушень, девіантної поведінки.

IV.Визначення організаційної спроможності та інституційних потреб організацій громадянського суспільства з метою організаційного зміцнення та розвитку.

1. Має бути статистика по областях, щодо чисельності ГО.

2. Загальною тенденцією є слабка обізнаність експертів та громадськості щодо діяльності громадських організацій. Особливо симптоматично те, що журналісти відносяться

до найменш поінформованих про стан справ в третьому секторі. Це зумовлює потребу в проведенні спеціальних програм для членів ГО щодо вміння працювати з пресою, відкриття власних сторінок в мережі Інтернет, поширенні інформації про свою діяльність.

Дані статистики моніторингу згадувань по областях

3. На підставі аналізу результатів соціологічного опитування, громадяни мало знають про існуючі громадські організації. Серед тих, що є найбільш привабливими для них вони виділяють перш за все – правозахисні. В той же час експерти і представники ГО говорять про брак активістів, готових працювати в цих організаціях.

4. Оскільки у звітах з усіх областей піднімається питання про низький рівень лідерства, слід готувати програму постійно діючих регіональних шкіл лідерства та загальноукраїнської школи вищого рівня.

5. Абсолютна більшість опитаних наголошують на низькому професійному рівні більшості діючих ГО, плинності їх членів, недостатньому рівні відповідальності та непослідовній спеціалізації. Власне дані характеристики, переважно виступають поясненням відсутності ентузіазму з боку представників влади щодо співпраці.

6. Значною проблемою також виступає розпорошеність ГО, слабка координація навіть серед організацій одного профілю. Успішність дії депутатів – представників ГО в міській та обласній радах свідчить про необхідність координації зусиль ГО регіону щодо обстоювання інтересів третього сектора.

7. Серед значної кількості зареєстрованих організацій реально діючі становлять на думку експертів близько половини. Власне сильні організації і повинні бути флагманами громадського руху. Індикаторами ефективної організації виступають :

Кількісні показники:

- величина організації;
- наявність та стабільність кадрового ядра організації;
- кількість клієнтів організації, попит на послуги організації;
- кількість волонтерів;
- обсяг роботи;
- кількість послуг, які організація надає своїм клієнтам;
- кількість та обсяг фінансування реалізованих проектів;
- наявність постійних спонсорів організації;
- кількість партнерів;
- час, тривалість існування організації;
- кількість заходів, що проводить організація;
- кількість позитивних публікацій про роботу організації.

Якісні показники:

- поступальність, системність та плановість роботи ГО, вчасне та якісне виконання планів;
- якість надання послуг клієнтам;
- відповідність діяльності організації до потреб клієнтів;
- сучасність діяльності організації;
- своєрідність (унікальність) діяльності, послуг, які надаються організацією;
- популяризація роботи організації;
- схильність своєчасно відгукуватися на запити клієнтів;
- здатність конструктивно розв'язувати проблеми;
- позитивні відгуки клієнтів, партнерів;
- публічні звіти ГО перед громадою;
- рівень авторитетності ГО;
- здатність ГО впливати на ситуацію в громаді, на владу, тощо;

- висвітлення діяльності ГО в ЗМІ (проводити щорічний або щоквартальний моніторинг висвітлення діяльності організації в ЗМІ);
 - звіти про діяльність та фінансовий стан організації на Інтернет-сторінці організації.
7. Сильними сторонами, що впливають на організаційну спроможність ГО виступають: розуміння і представлення соціальних проблем; намагання відстоювати інтереси громадян з конкретних питань, які держава, в силу різних причин, не помічає, або до вирішення яких в неї «не доходять руки»; застосування творчого, креативного підходу до розв'язання суспільних проблем; вміння працювати з донорами, в тому числі вітчизняними, володіння сучасним менеджментом; діючі організації працюють якісніше, ніж державні структури, демонструють ефективні результати за мінімальних витрат, в окремих випадках - за умови відсутності фінансування.
8. Всі без виключення респонденти відзначають значні проблеми з фінансуванням ГО, отриманням приміщень та потрібного для роботи устаткування. Подана пропозиція утворювати об'єднання громадських організацій не лише у вигляді угод між ними про співпрацю, а також об'єднати їх «територіально»: для громадських організацій міста мати спільне приміщення, в якому кожна організація мала б по 1-2 кімнати та кімнати для загального користування (наприклад, зала засідань, бібліотека, комп'ютерний клас, кімната для проведення семінарів тощо).
9. Респонденти підкреслюють, що для виконання місії ГО потрібна матеріальна допомога не лише на навчальні програми (хоча навчання членів ГО та добровольців також важлива проблема, що потребує нагальної уваги), а перш за все на конкретні заходи.
10. Необхідність створення громадського TV та радіо .
11. ГО в районах області, на селі характеризуються слабкістю і потребують допомоги з боку ГО, які діють в обласному центрі.

Аналіз ЗМІ: зведена таблиця згадувань

	Кіровоградська область	Луганська область	Львівська область	Херсонська область	Хмельницька область
Друковані ЗМІ	130	261	66	129	110
Електронні ЗМІ	–	210	639	23	21

Зведена таблиця статистичних даних

	Львівська область		Луганська область		Кіровоградська область		Херсонська область		Хмельницька область	
	Загалом	Обл. центр	Загалом	Обл. центр	Загалом	Обл. центр	Загалом	Обл. центр	Загалом	Обл. центр
громадських організацій з них:	3078	1744	2402	-	421	54	483	-	1436	556
громадських рухів	13	9	-	-	-	-	-	-	-	-
національних та дружніх зв'язків	73	51	54	-	16	-	-	-	-	-
молодіжних організацій	349	192	222	-	-	-	56	-	130	-
в тому числі студентських	21	19	12	-	-	-	-	-	-	-
дитячих організацій	60	38	99	-	8	-	16	-	-	-
жіночих організацій	85	47	107	-	-	-	17	-	-	-
об'єднань ветеранів та інвалідів	226	82	210	-	17	-	37	-	146	-
в тому числі ветеранів та інвалідів війни	38	12	33	-	-	-	-	-	-	-
професійної спрямованості	228	195	189	-	-	-	-	-	164	-
об'єднань (товариств) охорони природи (екологічних)	141	56	35	-	-	-	10	-	-	-
об'єднань (товариств) охорони пам'ятників історії та культури	45	17	5	-	-	-	-	-	-	-
оздоровчих та фізкультурно-спортивних об'єднань	598	320	327	-	40	-	110	-	179	-
по захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС	29	9	45	-	14	-	-	-	-	-
науково-технічних товариств, творчих об'єднань	63	57	23	-	-	-	-	-	-	-
освітніх, культурно-виховних об'єднань	257	153	141	-	-	-	-	-	-	-
правозахисні організації	-	-	-	-	9	-	17	-	-	-
козацькі організації	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
інших громадських організацій	911	518	925	-	283	-	220	-	817	-

ДОДАТКИ

Перелік питань для формалізованих індивідуальних інтерв'ю

1. Сильні та слабкі сторони діючих ГО (передбачається з'ясувати за наступними параметрами: організаційний потенціал, людський потенціал, фінансовий стан, правова база).
2. Основні напрямки (сфери діяльності) існуючих в регіоні ГО (прохання з'ясувати точку зору респондента стосовно того, чому виділені респондентом напрямки є домінуючими в середовищі ГО регіону).
3. Які існують основні проблеми, що перешкоджають розвитку ГО в регіоні? Виділіть, на Вашу думку, три найбільш важливі проблеми.
(Якщо існують певні відмінності в ставленні щодо ГО в області і місті, тоді варто додатково розділити питання про існуючі проблеми стосовно міста і області).
4. Як ГО впливають на прозорість та підзвітність органів влади (обласна адміністрація, обласна рада, міськвиконком, міська рада)? Назвіть конкретні форми впливу, або приклади.
5. Як ГО можуть впливати на прозорість та підзвітність органів влади (обласна адміністрація, обласна рада, міськвиконком, міська рада)? Назвіть можливі конкретні форми впливу.
6. Які існують конкретні форми взаємодії ГО та регіональних органів влади? Які з існуючих форм є найбільш ефективними? Які форми використовує Ваша ГО?
7. Які проблеми властиві Вашому регіону в питаннях обстоювання прав молоді та інвалідів? Назвіть три, на Ваш погляд, найбільш важливих проблеми.
8. Які форми і методи діяльності ГО застосовуються щодо вирішення питань обстоювання прав молоді та інвалідів? Окремо те саме питання, тільки стосовно ГО і органів влади.
9. Які існують проблеми із захисту прав людини у взаємовідносинах з правоохоронними органами (управління внутрішніх справ, відділи виконання покарань)? Виділіть три найбільш актуальні проблеми.
10. Які існують форми і методи діяльності ГО у вирішенні питань із захисту прав людини у взаємовідносинах з правоохоронними органами (управління внутрішніх справ, відділи виконання покарань)? Окремо те саме питання, тільки стосовно ГО і органів влади.
11. Основні форми та методи підвищення кваліфікації членів ГО в їх діяльності (виділити сильні та слабкі сторони).

Анкета учасника фокус групи

Стать _____ ч _____ ж _____
Вік _____
Громадська організація _____
Стаж участі в ГО _____
Місце проживання _____
Освіта:
А) Вища
Б) Неповна вища
В) Середня спеціальна
Г) Середня (загальна)
Участь в проектах _____

Блок 1. *Визначення потреб ГО.*

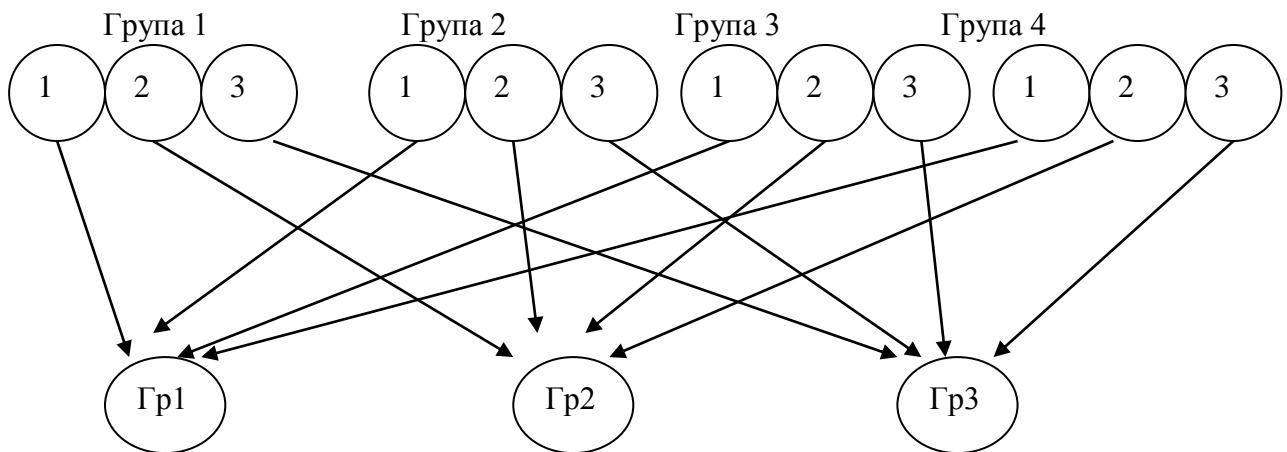
1. Що таке „громадянське суспільство”, який сенс вкладаємо ми в це поняття? Чи є воно в Україні і чи потрібно?
2. Які шляхи (засоби) побудови громадянського суспільства Ви бачите? Чим можуть тут прислужитися ГО?
3. Для чого створюються ГО, які їхні функції?
4. Які потреби мають ГО (це питання доцільно обговорити застосувавши групову роботу:

Поділити учасників на 4 групи по 3 особи.

Інструкція 1: „Обговорити, випрацювати і записати на папері (кожен учасник) список основних проблем ГО”

Час – до 10-12 хв.

Другий тур – учасники утворюють 3 групи так, щоб в неї увійшли представники всіх попередніх груп

Інструкція 2: Поділитися з колегами ідеями, напрацьованими в попередньому турі і випрацювати список потреб ГО на основі визначених проблем.

Час 10-12 хв.

Зібрати всі напрацьовані в I і II турах матеріали і долучити їх до записів.

Блок 2. *Індикатори ефективності роботи ГО.*

1. Коли можна стверджувати, що ГО працює ефективно?

2. Хто має оцінювати результативність діяльності ГО?
3. Які показники можуть свідчити про ефективність ГО?
4. Назвіть конкретні приклади результативних організацій. Що саме вони зробили? В чому полягає ефективність їхньої діяльності?
5. Назвіть приклади неефективних ГО. Чому Ви вважаєте їхню діяльність безрезультатною?
6. Які Ви бачите шляхи для підвищення результативності діяльності ГО?

Блок 3. Зв'язок ГО і влади.

1. Чи потрібні ГО зв'язки з владою, правоохоронними органами, політичними партіями?
2. Дати учасникам групи листок А4 і ручки (маркери) з інструкцією: „Зобразіть (схематично, малюнком) співвідношення „влада”, „народ”, „держава”, „ГО”, „правоохоронні органи”.
Зібрати малюнки і долучити до записів і звіту.
3. Як ГО можуть будувати зв'язки з владою та правоохоронними органами?
4. В яких формах може відбуватися звіт влади перед ГО?
5. Як „заохотити” владу звітуватися перед ГО?
6. Як використовувати ЗМІ як ресурс впливу на владу?
7. Які кроки слід робити ГО для налагодження ефективної взаємодії, співпраці з владними структурами, правоохоронними органами?

Блок 4. Захист прав населення і дотримання прав людини?

1. Які групи людей потребують захисту: в Україні загалом
в регіоні
в Вашій конкретній громаді
2. Що робиться (і хто цим займається) для захисту прав:
 - молоді?
 - осіб з особливими потребами (інвалідів)?
 - осіб, звільнених з місць позбавлення волі?
3. Яку участь беруть у цьому ГО?
4. Чи задовольняє Вас робота правоохоронних органів в плані дотримання прав людини: в Україні
в регіоні
в громаді
5. Чи є співпраця ГО і правоохоронних органів в плані дотримання прав інвалідів, молоді, осіб, звільнених з місць позбавлення волі?